

Sesijas dokuments

B9-0510/2022

21.11.2022

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts, noslēdzot debates par Komisijas paziņojumu

iesniegts saskaņā ar Reglamenta 132. panta 2. punktu,

par Enerģētikas hartas nolīguma modernizācijas rezultātiem
(2022/2934(RSP))

Danuta Maria Hübner, Maria da Graça Carvalho
PPE grupas vārdā

**Eiropas Parlamenta rezolūcija par Enerģētikas hartas nolīguma modernizācijas rezultātiem
(2022/2934(RSP))**

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā 1994. gada Enerģētikas hartas nolīgumu,
- ņemot vērā 2022. gada 5. oktobra priekšlikumu Padomes lēmumam par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem Enerģētikas hartas konferences 33. sanāksmē (COM(2022)0521),
- ņemot vērā 2022. gada 5. oktobra priekšlikumu Padomes lēmumam par nostāju, kas Euratom vārdā jāieņem Enerģētikas hartas konferences 33. sanāksmē (COM(2022)0522),
- ņemot vērā 2017. gadā sākto Enerģētikas hartas nolīguma (EHN) modernizācijas procesu un ES teksta priekšlikumu par to,
- ņemot vērā Komisijas 2022. gada 5. oktobra paziņojumu par nolīgumu starp dalībvalstīm, Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu par Enerģētikas hartas nolīguma interpretāciju (COM(2022)0523),
- ņemot vērā 2022. gada 24. jūnijā panākto “princiipiālo vienošanos” par modernizētā EHN projektu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas 2021. gada 2. septembra spriedumu lietā C-741/19 (prejudiciāls nolēmums tiesvedībā *Moldovas Republika pret Komstroy LLC*)¹,
- ņemot vērā ANO Starptautisko tirdzniecības tiesību komisijas (*UNCITRAL*) III darba grupai 2017. gadā piešķirtās pilnvaras strādāt pie reformas ieguldītāja un valsts strīdu izšķiršanas (IVSI) jomā,
- ņemot vērā Padomes 2018. gadā izdotās sarunu norādes, ar kurām Komisiju pilnvaro ES vārdā un *UNCITRAL* ietvaros risināt sarunas par konvenciju, ar ko izveido daudzpusēju tiesu ar ieguldījumiem saistītu strīdu izšķiršanai, un sekojošo ES priekšlikumu par šo jautājumu,
- ņemot vērā politikas pamatnostādnes nākamajai Eiropas Komisijai (2019–2024) “Eiropas Savienība, kas tiecas uz augstākiem mērķiem. Mana programma Eiropai”,
- ņemot vērā nolīgumu, kas tika pieņemts ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Pušu konferences 21. sesijā Parīzē 2015. gada 12. decembrī (“Parīzes nolīgums”),

¹ EU:C:2021:655.

- ņemot vērā ES noslēgtos tirdzniecības un ieguldījumu nolīgumus, jo īpaši “otrās paaudzes” nolīgumus ar Kanādu, Singapūru, Vjetnamu un Japānu,
 - ņemot vērā Tirdzniecības un sadarbības nolīgumu starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu, no vienas puses, un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti, no otras puses², kas stājas spēkā 2021. gada 1. maijā, un jo īpaši tā II sadaļu par pakalpojumiem un investīcijām,
 - ņemot vērā Reglamenta 115. pantu,
 - ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. punktu,
- A. tā kā Komisija ES un tās dalībvalstu vārdā ir risinājusi sarunas par 1994. gada Enerģētikas hartas nolīguma (EHN) modernizāciju, kas cita starpā reformē EHN ieguldījumu aizsardzības standartus, ieguldītāja un valsts strīdu izšķiršanas mehānismus un nepārprotami ļauj valstīm veikt reglamentējošas darbības, piemēram, vides aizsardzības vai klimatrīcības jomā;
 - B. tā kā ir sagaidāms, ka Enerģētikas hartas konference (“konference”) tās 33. sanāsmē 2022. gada 22. novembrī apstiprinās ar EHN modernizāciju saistītus lēmumus par EHN tekstā izdarīto grozījumu un tā pielikumos izdarīto izmaiņu un/vai grozījumu stāšanos spēkā un provizorisku piemērošanu;
 - C. tā kā ES ir tāds balsu skaits, kas ir vienāds ar to tās dalībvalstu skaitu, kuras ir EHN līgumslēdzējas puses; tā kā ES dalībvalstis savas balsstiesības var izmantot tikai tad, ja ES neizmanto savas balsstiesības;
 - D. tā kā ES dalībvalstīm, kas ir EHN līgumslēdzējas puses, attiecībā EHN daļām, kas ir to kompetencē, nolīgums par modernizēto EHN būs jāratificē saskaņā ar saviem valsts ratifikācijas noteikumiem atsevišķi no ratifikācijas ES līmenī;
 - E. tā kā Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena, turpinot pildīt iepriekšējās Komisijas saistības, 2019. gadā savās politikas pamatnostādņēs nākamajai Komisijai solīja vienmēr nākt klajā ar priekšlikumiem “provizoriski piemērot tirdzniecības nolīgumus tikai tad, kad Eiropas Parlaments būs devis savu piekrišanu”;
 - F. tā kā joprojām ir spēkā aptuveni 1500 divpusēji ieguldījumu līgumi, ko dalībvalstis ratificējušas pirms Lisabonas līguma stāšanās spēkā, un tie, tāpat kā patlaban spēkā esošais EHN, ietver veco ieguldījumu aizsardzības noteikumu modeli, nenosaka skaidras tiesības reglamentēt vai izņēmus attiecībā uz vides pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumiem un piemēro nereformēto ieguldītāja un valsts strīdu izšķiršanas sistēmu; tā kā neviens no jaunajiem starptautiskajiem ieguldījumu nolīgumiem, par kuriem ES vienojusies kopš Lisabonas līguma stāšanās spēkā un kuros ievērota mūsdienīga pieeja, nav stājies spēkā,
1. atzinīgi vērtē ES un tās dalībvalstu centienus virzīt EHN modernizācijas procesu, jo īpaši attiecībā uz ieguldījumu aizsardzības standartu modernizēšanu, Parīzes nolīguma

² OV L 149, 30.4.2021., 10. lpp.

mērķu iekļaušanu, ilgtspējīgas attīstības veicināšanu un aizsardzības ierobežošanu jauniem un esošiem ieguldījumiem fosilajā kurināmajā;

2. atzīst, ka sarunas par modernizēto EHN tika risinātas, reaģējot uz ES dalībvalstu kopš 2018. gada novembra izteikto stingro prasību reformēt ieguldījumu aizsardzības noteikumus un saskaņot nolīgumu ar ES saistībām, kas uzņemtas saskaņā ar Parīzes nolīgumu; atbalsta centienus modernizēt EHN;
3. pauž nožēlu par Pastāvīgo pārstāvju komitejas (*Coreper*) 2022. gada 18. novembra sanāksmes rezultātiem; norāda, ka vairākas dalībvalstis nesen ir paziņojušas par savu nodomu izstāties no EHN;
4. pauž bažas par to, ka, neraugoties uz Eiropas Savienības Tiesas nolēmumu lietā *Moldovas Republika pret Komstroy LLC*, kurš paredz, ka EHN noteiktie ieguldītāja un valsts šķīrējtiesas noteikumi nav piemērojami ES iekšējo strīdu gadījumā, šķīrējtiesneši ir turpinājuši atkārtoti neievērot šo tiesas nolēmumu un izskatīt ES iekšējos strīdus; norāda, ka patlaban izskatīšanas procesā ir vairāk nekā 40 ES iekšējās EHN ieguldījumu šķīrējtiesas lietas; atzinīgi vērtē to, ka modernizētajā EHN ir paredzēts reģionālo ekonomiskās integrācijas organizāciju klauzulas grozījums, kura mērķis ir novērst šķīrējtiesu starp ES ieguldītājiem un dalībvalstīm; pauž pārliecību, ka drošākais likumīgais veids, kā nodrošināt ES iekšējo strīdu izbeigšanu, ir modernizēt EHN;
5. ņem vērā Komisijas priekšlikumu par savstarpēju vienošanos par EHN nepiemērojamību ES iekšējos strīdos; atgādina, ka, lai šāda savstarpēja vienošanās iegūtu svarīgu nozīmi, visām dalībvalstīm būs tai jāpievienojas; uzsver, ka savstarpējā vienošanās neattieksies uz citām EHN līgumslēdzējām pusēm, piemēram, Apvienoto Karalisti, Šveici vai Japānu, un, ja notiks izstāšanās no EHN, to uzņēmumi turpināmības klauzulas darbības laikā joprojām varēs iesniegt prasības pret ES dalībvalstīm; atkārtoti pauž pārliecību, ka drošākais likumīgais veids, kā nodrošināt ES iekšējo strīdu izbeigšanu, ir tieši grozīt nolīgumu, jo šķīrējtiesneši ir vairākkārt izvēlējušies savus nolēmumus balstīt tikai uz minētā nolīguma interpretāciju, neievērojot holistisku pieeju;
6. atzinīgi vērtē to, ka modernizācijas procesā nolīgums tiks saskaņots ar Parīzes nolīgumu; atzīst, ka ES nospraustos klimata mērķus var sasniegt, jo modernizētie noteikumi ļauj ES un tās dalībvalstīm īstenot nepieciešamo klimata politiku un enerģētikas pārkārtošanas politiku;
7. uzskata, ka ES ir bijusi uzticama sarunu partnere sarunās par EHN, jo īpaši tās centienos atkārtoti apstiprināt visu līgumslēdzēju pušu tiesības un pienākumus saskaņā ar Parīzes nolīgumu; atzinīgi vērtē to, ka ir iekļauti modernizēti ieguldījumu aizsardzības standarti, kas ir saskaņā ar ES reformēto pieeju un “reglamentēšanas tiesībām”, jo īpaši attiecībā uz klimatrīcību un pāreju uz tīru enerģiju;
8. uzsver, ka laikā, kad ir nepieciešams paātrināt globālos ieguldījumus tīrā enerģijā, modernizēts EHN nodrošinātu nepieciešamo tiesisko regulējumu, kas stimulētu Eiropas enerģētikas uzņēmumus ieguldīt atjaunīgajā enerģijā citās valstīs, kas ir līgumslēdzējas puses, tostarp daudzās jaunattīstības valstīs, kas būs atkarīgas no privāto ieguldījumu spēcīgas mobilizēšanas pārejai uz tīru ekonomiku;
9. atbalsta ES nostāju, ka būtu jāizslēdz fosilā kurināmā jomā veikto ieguldījumu

aizsardzība; pauž bažas par to, ka tad, ja modernizētais EHN netiks pieņemts, visas dalībvalstis, kas joprojām ir EHN dalībnieces, turpinās aizsargāt esošos un jaunus ieguldījumus fosilajā kurināmajā bez laika grafika pakāpeniskai šīs aizsardzības atcelšanai; atzinīgi vērtē modernizētajā nolīgumā paredzēto fosilā kurināmā izslēgšanu; atzīmē, ka saskaņā ar modernizēto EHN jauni ieguldījumi fosilajā kurināmajā no 2023. gada 15. augusta vairs netiks aizsargāti un ka esošajiem ieguldījumiem fosilajā kurināmajā tiks piemērots 10 gadu ilgs pakāpeniskas izslēgšanas periods, kas sāksies, tiklīdz ES sāks provizoriski piemērot modernizēto EHN; norāda, ka modernizētajā EHN ir noteikts termiņš — 2040. gads, no kura līgumslēdzēju pušu, kas piedalās minētajā izslēgšanā, ieguldījumi fosilajā kurināmajā vairs netiks aizsargāti; norāda — ja līgumslēdzējas puses izstāsies no EHN pirms tā modernizētās redakcijas stāšanās spēkā, uz tām attieksies 20 gadu turpināmības klauzula, saskaņā ar kuru ieguldījumi fosilajā kurināmajā arī turpmāk tiks aizsargāti saskaņā ar nemodernizētiem IVSI noteikumiem; vērš uzmanību uz to, ka, neraugoties uz Itālijas izstāšanos no EHN 2015. gada 1. janvārī, uz šo valsti joprojām attiecas septiņas lietas, kuras pēc tās izstāšanās ierosinātas saskaņā ar EHN strīdu izšķiršanas mehānismu un no kurām pēdējā lieta tika ierosināta 2020. gadā;

10. pauž nopietnas bažas par saskaņotības trūkumu dažu dalībvalstu politikā attiecībā uz starptautiskajiem ieguldījumu nolīgumiem; ar bažām norāda, ka dažas dalībvalstis turpina sarunas par divpusējiem ieguldījumu līgumiem (DIL), kuros nav iekļauti mūsdienīgi ieguldījumu aizsardzības standarti, kas atbilst ES reformētajai pieejai, un kuri joprojām aizsargā ieguldījumus fosilajā kurināmajā un kuros nav atsauces uz saistībām, ko minētās dalībvalstis uzņēmušās saskaņā ar Parīzes nolīgumu; mudina dalībvalstis īstenot starptautisko ieguldījumu politiku, kas atbilst ES modernizētajai politikai; aicina Komisiju neatļaut dalībvalstīm noslēgt DIL, kuros netiek ievērota ES reformētā ieguldījumu politika;
11. atbalsta *UNCITRAL* III darba grupā notiekošās sarunas, kurās ES un tās dalībvalstis cenšas panākt, ka tiek izveidota daudzpusēja ieguldījumu tiesa (DIT), kas kļūtu par kompetento tiesu iestādi, kura izšķir starptautiskus ieguldījumu strīdus; norāda, ka DIT ievērojami atšķirtos no IVSI sistēmas; norāda, ka, tiklīdz DIT būs izveidota, tai būs tieša jurisdikcija par visiem spēkā esošajiem līdzdalīgo valstu divpusējiem un daudzpusējiem ieguldījumu nolīgumiem, tostarp EHN; atgādina, ka saskaņā ar 30. panta 3. punktu 1969. gada Vīnes Konvencijā par starptautisko līgumu tiesībām DIT sistēma prevalēs pār IVSI mehānismiem; aicina Komisiju pēc iespējas drīz sekmīgi pabeigt *UNCITRAL* III darba grupas sarunas;
12. tāpēc uzskata, ka EHN grozījumu pieņemšana un ratifikācija ir vēlamais risinājums salīdzinājumā ar ES izstāšanos, jo īpaši ņemot vērā sekas, ko rada EHN noteiktā 20 gadu turpināmības klauzula;
13. aicina Komisiju un ES dalībvalstis kā līgumslēdzējas puses atbalstīt modernizētās EHN redakcijas pieņemšanu 22. novembrī un ratificēt modernizēto EHN;
14. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.